

КОНЯТ ЛУРДЖА ГРУЗИНСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Иван Троянски, 1976

chitanka.info

Живели, пък може и да не са живели, един цар и една царица, които имали дъщеря с невиджана хубост. Царят и царицата криели дъщеря си далеч, в една висока кула, не се вижда ли с нея и на никого не я показвали.

В царството живеела една стара магьосница, която веднъж се лепнала за царицата:

— Царят те е разлюбил. Помисли как да си върнеш любовта му.

— Що да сторя — казва царицата, — пък и време ли ни е да мислим за любов? И как да го накарам пак да ме обича?

Но не, бабичката не мириясва, съветва царицата:

— Заколете дъщеря си, изяжте й сърцето, дробчето и при вас ще има любов и милувки.

Най-сетне убедила царицата. Тя отишла при мъжа си, двамата се разбрали и повикали дъщеря си да я убият.

Отива дъщерята при родителите си, радва се, че са се сетили за нея, нали никога не ги била виждала.

Иде насреща ѝ конят Лурджа и казва:

— Защо се радваш, че отиваш при родителите си, те са намислили да те убият. Виж какво, щом влезеш, кажи: „Татко и мамо, зная що сте намислили и няма да ви преча, изпълнете само последната ми воля — облечете ме преди смъртта ми като мъж и ми дайте един кон, искам поне веднъж да се поразходя, да погледам какво става по света“. Те ще те пуснат, ти излез, яхни ме, а за останалото разчитай на мен.

Влязла девойката при родителите си, казала всичко, както я научил конят, пуснали я. Излязла, облякла се като мъж, скрила косата си под калпака, взела камшик и отишла при коня.

Конят казал:

— Качи се, удари ме три пъти и то така, че три ивици кожа да отхвъркнат от мен и три от ръката ти, само гледай да седиш по-здрави, дръж се.

Девойката яхнала коня, рязнала го с камшика веднъж, два, три — и той литнал.

Лети конят, лети, прелетял през девет планини в десета. А там бил на лов един царски син. Видял девойката, облечена като мъж, и я поканил на гости.

Девојката отишла. Гостили я с вкусна вечера и я настанили да спи.

Момъкът се замислил — това дали не е девојка, много е красива за мъж, и казва на майка си:

— Не е мъж, мамо, девојка е.

А майката:

— Не, синко, откъде-накъде!

А той пак:

— Не, девојка е, девојка.

Майката казала:

— Добре, излезте утре да си премерите силите на майсторска езда, там лесно се забелязва кой е момък и кой е девојка.

На другия ден царският син казал на девојката:

— Хайде днес да излезем на езда — да си премерим силите.

Девојката отишла при коня си и му дума:

— Царският син ме вика на езда, а какъв ездач съм аз?!

А той отговаря:

— Не бой се, само се дръж на седлото, а щом излезем — резни ме с камшика така, че от мен и от ръката ти да се отдере кожа, а за останалото разчитай на мен.

Ездата започнала.

Девојката шибнала коня си с камшика, той полетял, подел и царският син, и коня му, царският син отпред, конят отзад, и ги понесъл така. Наиграл се и се спуснал на земята. Момъкът отива при майка си.

— Е, как е? — пита тя.

— Хубаво язди, по-добре от мен.

— Казах ти аз, че е момък, как може девојка така да язди на кон?
— казва майката.

А момъкът си знае едно:

— Не, девојка е.

— Е, добре — казва майката, — заведи го да разгледа съкровищницата ни, виж кое ще му хареса повече и ще разбереш дали е момък, или девојка.

Отишъл царският син при девојката и казва:

— Ела с мен в нашата съкровищница, може нещо да ти хареса.

А девојката се обръща към коня: така и така, какво да правя?
Конят Лурджа казва:

— Добре, иди с него, само не се озъртай много-много, а щом влезеш, обърни се, до вратата виси меч, дръпни го от стената и кажи: ех, че прелест, острието е стара направа, а капията пък каква е! Снеми го и го окачи през рамо.

Девојката така и сторила: щом влязла в съкровищницата, не погледнала встрани, а само се обърнала, видяла меча и възкликнала:

— Ех, че меч, острието му е стара направа, а капията пък каква е! Снела го от стената и го окачила на себе си.

Царският син отишъл при майка си, разказал ѝ всичко.

— Думах ти, че не е девојка — казва майката.

— Не и не — твърди синът, — не вярвам: девојка е и толкоз.

Майката казала:

— Добре, покани я да пиете вино. Ако не може да пие, значи, е девојка.

— Хубаво — рекъл синът.

Отишъл при девојката и казва:

— Хайде днес да пием вино, да видим кой ще надпие.

Девојката отишла при коня си и му дума:

— Какво да правя, Лурджа? Той ме вика да пия вино, а пък аз капка в уста никога не съм слагала.

Конят рекъл:

— Кажи му: „Защо не, само че аз съм свикнал моят кон да стои зад стола ми“. И колкото и да са наздравиците, ти, щом вземеш рога, повтаряй на себе си: „Аз пия, а Лурджа се напива“.

Така и сторили. Пие девојката, приказва си: „Аз пия, а Лурджа се напива“. И седи, сякаш нищо не е пила.

Пият вече последната наздравица — благословия за дома, а тя забравила да каже: „Аз пия, а Лурджа се напива“. Забравила и всичкото пиене я ударило в главата.

Напила се, замаяла се, заспала на масата. Калпакът паднал от главата ѝ, косата се разпиляла по раменете.

Съблекли я, турили я в постелята, скрили всички мъжки дрехи, а вместо тях сложили до леглото златоткана брокатена премяна.

Хубавицата се събудила сутринта, гледа — мъжките ѝ дрехи ги няма, а вместо тях — женска премяна.

Заплакала, ама какво може да стори! Облякла се, отишла при коня си, плаче, измъчва се...

— Какво да правя сега, какво ще стане с мен?

А Лурджа отговаря:

— Защо плачеш? Омъжи се за него, къде ще намериш по-добър?

Оженили се и заживели мирно и щастливо.

Минало време. Тя очаквала дете, а царският син се запътил на гости на един друг цар. Като тръгвал, казал на жена си:

— Дай ми коня си.

Хубавицата рекла:

— Той ми е по-скъп от живота, но не по-скъп от твоя живот. Вземи го, ала кажи на конярите да не го връзват, да го оставят на свобода.

Царският син заминал.

Тя родила прекрасно момче със златни къдрици.

Свекърът и свекървата изпратили бързоходец с радостната новина:

„Жена ти роди момче със златни къдрици“.

А пътят на бързоходеца минавал през царството, където владеели родителите на хубавицата.

Те го повикали, разпитали го къде и защо отива. Той показал писмото. Те го взели, скъсали го и написали друго.

„Жена ти роди нито куче, нито коте“ — написали те и го дали на бързоходеца. Занесъл писмото на царския син. Той го прочел, нажалил се, ама къде да се дене, и написал в отговор: „Каквото се е родило, родило се е, пазете жена ми, чакайте да си дойда“.

За нещастие бързоходецът минал пак през същото царство.

Повикали го, взели писмото, скъсали го и написали друго: „Накладете пещта, три дни я палете и хвърлете в нея жена ми и рожбата й“.

Бързоходецът предал това писмо на царя и царицата. Те плачат, скърбят, но що да сторят? Наклали пещта, палят я, нажежават я.

Настанала третата нощ, дошло време да хвърлят нещастницата в пещта. А там, при царския син, конярите водили, водили коня Лурджа, уморили се, вързали го за единия крак и го оставили.

Вече вдигнали хубавицата заедно с постелята и детето и я носят към пещта, а Лурджа, подушил нещо лошо, се дърпа, дърпа, кракът му се откъснал, останал на синджира. Полетял на три крака. Още малко и

ще хвърлят майката и детето в пещта, а той долетял, грабнал ги заедно с постелята и ги отнесъл далеч в планината.

Сложил Лурджа товара си на един висок връх и казва на хубавицата:

— Не ти трябва слуга на три крака. Убий ме, постави на три страни по един крак, а в средата главата ми. Стъпи на нея и кажи: „В името на верността и честността на моя кон, нека тук да се появи храм, достоен за неговата предана служба!“

Плаче жената; плаче, съсипва се от плач. „Как да те убия със собствената си ръка?“ Лурджа не отстъпва, настоява. Тя взела нож, заклала го, поставила, както казал той, трите крака на три страни, а в средата главата, застанала на нея и изрекла:

„В името на верността и честността на моя Лурджа, нека тук се появи храм, достоен за неговата предана служба!“

Както казала, така и станало.

За миг върху останките на горкия Лурджа се издигнал такъв чудесен храм, че само да го гледаш и да се радваш.

Веднага се появил и дом за живеене, и извор с бистра вода. Видели храма всички зверове и животинки, каквито само има по света, идат, прислужват на майката и детето.

Расте момчето, тичат край него вълкът, мечката, лисицата, еленът, сърната, прислужват му, пазят го от беда...

А царският син се върнал в къщи, пита къде е жена му и синът му. Казали му, че не се решили да му противоречат и, според писмото му, напалили пещта, и тъкмо щели да изгорят майката и детето, когато нещо се втурнало, подело ги и ги отнесло.

— Не — казва синът, — вие ми написахте някакво щураво писмо, а аз ви писах да ги пазите и да чакате да си дойда.

Разбрали как са сгрешили, плачат, бият се по гърдите. Целия град облекли в траур. Царският син ходи ни жив, ни умрял, измъчва се, плаче, нищо не вижда.

Старият му баща гледал скръбта му, гледал, не издържал, станал, взел една желязна тояга, обул железни цървули и тръгнал да търси снахата и внука си.

Вървял, вървял, дълго вървял и стигнал до извора, където живеят майката и синът. Гледа — тича едно момче със стомна, до него елен и сърна. Видяло го момчето, завикало:

— Дядо иде, моят дядо иде!

Старецът се развълнувал, сърцето му се разтуптяло, заплакал.

Момчето напълнило стомната с вода, а старецът се приближил, хвърлил в нея пръстена от пръста си и казва:

— Когато майка ти се мие, обърни стомната, за да се изтърколи пръстенът.

Затичало се момчето, тича и вика:

— Мамо, дядо дойде, нашият дядо.

Мие се майката, момчето обърнало стомната, пръстенът се изтърколил право на ръката ѝ. Тя познала пръстена на свекъра си, излязла при него, повикало го в къщи. Старецът ѝ разказал всичко, увещава я, моли я да се върне. Тя отказва:

— Не, няма да се върна при вас. Вече бях у вас, едва не ме изгорихте в пещта. Няма да си дойда.

Влязла в храма, застанала на мястото, където била главата на коня, и изрекла:

— В името на верността и честността на моя Лурджа, нека този дом се съедини с дома на мъжа ми, моят град да се срещне с неговия.

И наистина, къщите се строили една след друга, срещнали се и двата града се съединили. Мъжът и жената заживели щастливо и забравили сполетялото ги нещастие.

*Оставих аз бедите надалеч —
за вас се пада пир и блага реч.
Изсипах триците по пътя аз —
донесох бялото брашно за вас.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.